

FMV IŞIK LİSESİ GLOBAL CITIZENSHIP & SUSTAINABILITY CLUB
26 KASIM DÜNYA SÜRDÜRÜLEBİLİR ULAŞIM GÜNÜ
OKUL MÜDÜRÜ SAYIN HAKAN KULABER İLE RÖPORTAJ

Bisiklete başlama hikayeniz nedir? Sizi bu kadar düzenli bisiklet kullanmaya ne motive etti?

Bisiklete olan merakım, ilgim ve sevgim aslında çocukluğuma, çok uzun yıllar öncesine dayanıyor. Almanya’da doğduğum için ilkokulda okula bisikletle gidip gelmeye başlamıştım. Böylece bisiklet, hayatımın bir parçası hâline gelmişti. Hatta daha beş yaşlarındayken, okuluma çıkan yolu düşe kalka çıkmaya çalışarak kendimi geliştirdiğimi hatırlıyorum. Çok düştüm ama her seferinde kalkıp devam ettim.

İstanbul’a geldiğimde Beşiktaş’a taşındım. Açıkçası oranın yoluşları bisiklet sürmek için pek elverişli değildi, bu yüzden bir süre bisikletten uzak kaldım. Anadolu Yakası’na taşındıktan sonra ise işler değışti. Hem coğrafya daha uygundu hem de insanların spora olan ilgisi beni fazlasıyla motive etti. Bu da bisiklete olan isteğimi yeniden canlandırdı. Mesafeleri yavaş yavaş artırarak bisiklete geri döndüm ve o günden beri bisiklet hayatımın önemli bir parçası. Şimdi dönüp baktığımda anlıyorum ki Beşiktaş’taki yoluşlar aslında sadece bir bahaneymiş. İstesem, kendime uygun fırsatları her zaman yaratabilirmişim.

Günde ortalama kaç kilometre bisiklet kullanıyorsunuz? Bu rutini sürdürmenizi sağlayan şey nedir?

Bisiklet rutinim mevsime ve döneme göre değışiyor. Ama ortalama bir şey söylemem gerekirse, özellikle ilkbahar ve sonbahar arasında haftada yaklaşık 200–250 kilometre sürüyorum. Bunun dışında bisiklet, sosyal hayatımın da önemli bir parçası. Birlikte bisiklet sürdüğümüz bir topluluk var ve bu sayede her yaştan, her cinsiyetten insanla tanışma ve iletişim kurma şansım oldu. Açıkçası bu durum, farklı insanlarla iletişim kurma becerilerimi ciddi anlamda geliştirdi.

Bisiklet sürmek size kendinizle alakalı neyi öğretti?

Her şeyden önce bana sabrın ve ritmin ne kadar önemli olduğunu öğretti. Bazen rüzgâr ters, trafik yoğun, yoluş dik olabilir; ama tempomu korumayı öğrendikçe bunu hayatın diğer alanlarına da uyguladım. “Bisiklet sürmek bana dengeyi ararken aslında kendimi bulduğumu gösterdi.”

Rüzgâr yüzüme her dokunduğunda sıkıntılar, hüznler biraz hafifledi; tekerlerin ritmi, içimdeki ağırlığı sessizce çözmeyi bildi. Yunus Emre’nin “Her dem yeniden doğarız” sözü, pedallar döndükçe bende gerçek oldu, her sürüş küçük bir yeniden başlama, küçük bir iyileşme gibi. Bisiklet hem gücümü hem kırılganlığımı yan yana taşımayı öğretti bana.

Bu sabrı hayatıma entegre etmek de zamanla çok daha kolay hâle geldi. Açıkçası bu durum, hayatımın bazı alanlarında yaşamımı kolaylaştırdı ve beni geliştirdi. Aynı zamanda dengede kalmayı öğrendim. Bunun hem fiziksel hem de psikolojik olarak, hatta sosyal hayatım üzerinde bile çok büyük bir etkisi oldu. Kendimi daha iyi tanıdığımı, hatta bir anlamda kendimi bulduğumu söyleyebilirim.

Sizin için bu bir ulaşım biçimi mi, yoksa yaşam tarzı mı?

Daha çok bir meditasyon benim için. Hareket hâlinde düşünmek, zihni temizliyor. O yüzden artık yaşam tarzımın bir parçası. İstanbul şartları ve hayatımın şu anki düzeni nedeniyle bisikleti ne yazık ki günlük ulaşım aracı olarak çok fazla kullanamıyorum. Benim için bisiklet, ulaşımın ziyade bir spor. Zaten sadece sokaklarda sürmüyorum; lisanslı bir bisikletçiyim ve ulusal düzeyde yarışlara da katılıyorum. Ancak güvenlik sorunları, İstanbul trafiği ve köprülerde bisiklet sürmenin yasak olması gibi nedenlerle, bisiklet benim için daha çok spor yapmanın ve sağlığını korumanın önemli bir parçası hâline geldi.

Sizce bireysel ulaşım tercihlerimiz çevreye nasıl katkı sağlıyor?

Çok şey katar. Tek bir kişinin yaptığı şey dışarıdan bakıldığında çok büyük görünmeyebilir ama bireysel ölçekte yapılan bu değişimler herkes tarafından uygulanabilirse, doğa ve çevre için gerçekten çok önemli bir adım olur. Ne yazık ki hayatın koşulları buna her zaman izin vermiyor. Birçok ülkede bu mümkün olsa da İstanbul'un ve genel olarak modern Türkiye'nin trafik ve güvenlik şartları, bisikleti günlük hayatta yaygın bir ulaşım aracı olarak kullanmayı oldukça zorlaştırıyor.

Bisiklet kullanmanın karbon ayak izimizi azaltmadaki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çok önemli bir rol oynar. Az önce de bahsettiğim gibi, bisiklet kullanımı ya da bisikleti toplu taşımayla entegre etmek, karbon ayak izimizi azaltmak açısından gerçekten büyük bir etki yaratır.

Bisiklet kullanırken karşılaştığınız en büyük zorluklar neler?

Aslında yine benzer bir noktaya geliyorum ama İstanbul'daki trafik, birçok semtte yaşanan güvenlik sorunları ve sürücülerin bu konuda yeterince bilinçli olmaması hem yayalar hem de bisiklet kullanıcıları için çok ciddi bir engel oluşturuyor.

İstanbul'da bisiklet kullanımını daha güvenli ve yaygın hâle getirmek için neler yapılmalı?

Yapılması gereken en önemli işlerden biri, korumalı ve kesintisiz bisiklet yollarının oluşturulması, paylaşımlı bisiklet ağların geliştirilmesidir. Bunun yanında toplu taşımanın, bisiklet kullananları da düşünerek bisikletle uyumlu hâle getirilmesi gerekiyor. Yer yer bisikletçilere pozitif ayrımcılık yapılması gerektiğini de düşünüyorum. Güvenli bisiklet park alanları olmalı, mahalle aralarında hız limitleri yeniden düzenlenmeli. Ayrıca sürücülere yönelik farkındalık ve bilinçlendirme eğitimlerinin de mutlaka yapılması şart.

Okulun sürdürülebilirlik vizyonunda ulaşımın yeri nedir?

Öncelikle bilinçlendirmeye ve davranışsal farkındalığa odaklanılması gerektiğini düşünüyorum. Bir eğitim kurumu olduğumuz için bu konuları eğitimlerle destekleyip daha da güçlendirebiliriz. Şu an yaptığımız bu röportajın bile öğrencilerimiz için bir farkındalık yaratacağına inanıyorum.

Özellikle okula bisikletle gelme imkânı olan öğrencileri teşvik edebilmek adına, fiziki koşulları da göz önünde bulundurarak tüm okullara bisiklet park alanları yapılabilir. Erenköy Kampüsü'nde müdürlük yaptığım dönemde bunu hayata geçirme şansım olmuştu. Bu sayede çevreyle olan etkileşim artırılabilir ve özellikle hava kirliliğinin azaltılması konusunda önemli katkılar sağlanabilir.

Öğrenciler veya öğretmenler için bisiklet kullanımını artırmak amacıyla okulda yapılabilecek iyileştirmeler nelerdir?

Bir düşüncem daha var: Mayıs ayında Gençlik Haftası kapsamında, genç ve çok başarılı bir bisikletçiyi okula davet edip bir söyleşi gerçekleştirmek istiyorum. Bahsettiğim sporcu Transcontinental Race (TCR) organizasyonuna katıldı, TCR Avrupa çapında düzenlenen, kendi kendine desteklenen, yıllık bir ultra mesafe bisiklet yarışıdır. Çok genç olmasına rağmen bu yarışa iki kez katılım sağlamıştır. İspanya'dan Romanya'ya; Fransa'dan Türkiye'ye bisikletle gelmiş, gerçekten ilham verici bir sporcu. Ne yazık ki ülkemizde bisiklet sporu popüler bir spor olmadığından kendisi çok fazla tanınmıyor ama sporla iç içe bir okul olarak öğrencilerimizin onunla tanışmasını, sohbet etmesini ve ondan ilham almasını çok isterim. En büyük temennim ise insanların sporu hayatlarının bir parçası hâline getirmesidir.

Okulda bir “Bike to School Day” düzenlese katılmak ister misiniz?

İsterdim ama maalesef okulumuzun konumu buna çok uygun değil. Okulumuz İstanbul'un dört bir yanından gelen öğrencilere eğitim yuvası olmuş bir okuldur. Uzak semtlerde yaşayan öğrenciler için bisikletle gelmek hem çok zor hem de güvenli değil. Ayrıca yol güvenliği okulun kontrolünde olmadığı için bu konuda temkinli olmak zorundayız. Örneğin Bakırköy'den, Avcılar'dan veya Anadolu yakasından bisikletle okula gelmek öğrenciler için ciddi riskler barındırıyor.

Öğrencilere sürdürülebilir ulaşım konusunda vermek istediğiniz temel mesaj nedir?

Günün sonunda vermek istediğim temel mesaj şu: Bisiklet sürmek insana dengesini bulduruyor. Bu dengeyi hayata taşıyabildiğinizde, yaşamınız üzerinde çok güçlü bir etkisi oluyor; zihinsel dinginlik sağlıyor, adeta bir meditasyon alanı yaratıyor. Hem fiziksel hem de psikolojik sağlık açısından bisiklet sürme alışkanlığını tüm öğrencilerimize kazandırmayı gerçekten çok isterim.